

ת"פ 38546/09/18 - מדינת ישראל נגד פלוני

בית משפט השלום בירושלים
ת"פ 38546-09-18 מדינת ישראל נ' פלוני

לפני כבוד השופט אביחי דורון
בעניין: מדינת ישראל

המאשימה

נגד
פלוני

הנאשמים

גזר דין

במסגרת הסדר בין הצדדים תוקן כתב האישום, ומעובדותיו עולה כי ביום 13/09/2018, הבחינה השוטרת לירון נהון, (להלן: "השוטרת"), מכיוון הרכב בו נסעה, בנאשם הודף את מי שהסתבר כי היא בת זוגו (עובדה זו אינה רשומה מעובדות כתב האישום אלא אך בהוראות החיקוק, אך ההגנה לא חלקה עליה, א.ד.) לכיוון רכבו, (להלן - "המתלוננת").

הנאשם הוסיף וחנוק את המתלוננת בצווארה בשתי ידיו תוך שהוא צועק עליה "שתעלה הביתה". השוטרת עצרה את רכבה, ביקשה מהנאשם להפסיק להכות את המתלוננת ואמרה כי היא מתקשרת למשטרה, אך הנאשם המשיך בשלו, אמר לשוטרת "מי את בכלל", והחל מכה בראשה של המתלוננת.

בהמשך למתואר נכנס הנאשם לחניון, חייג אל המתלוננת ודרש ממנה להגיע למקום באומרו: "יש לך כמה שניות לרדת למטה אם לא זה לא יגמר לך בטוב".

במעשיו המתוארים לעיל תקף הנאשם את המתלוננת שלא כדין ובניגוד להסכמתה ואיים עליה בפגיעה שלא כדין בגופה במטרה להקניטה או להפחידה.

לאחר הודיית הנאשם בכתב האישום המתוקן נקבע שהנאשם ביצע עבירה של תקיפה סתם- בן זוג לפי סעיף 382 (ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977, וכן עבירה של איומים לפי סעיף 192 לאותו החוק.

במסגרת ההסדר נשלח הנאשם לשירות המבחן על מנת שיבחן, בין היתר, את עניין הרשעתו, סוגיה שנותרה במחלוקת.

תסקירי שירות המבחן

תסקיר שירות המבחן סקר את הנאשם וקורות חייו. הנאשם הודה שנהג באלימות, אולם הסביר זאת בניסיון להפריד בין המתלוננת לבין זוגתו החדשה, כשהשתיים החלו לריב בינהן על רקע רגשותיהן כלפיו וכאקט של הגנה על מי מהן.

הנאשם הביע חרטה על המעשה, ציין כי הוא מתנגד לאלימות כלשהי, ובפרט כלפי נשים. קצינת המבחן התרשמה כי הנאשם התקשה להתייחס באופן אותנטי ובכנות לחלקו בעבירה אלא השקיע מאמצים בבניית פסאדה חיובית ותיאר מערכת יחסים קרובה גם היום למתלוננת.

בשיחה שקיימה קצינת המבחן עם המתלוננת, הדגישה האחרונה כי לא התלוננה נגד הנאשם והעניין הסלים לכדי תיק פלילי מאחר שהנאשם "פגע בכבודה של השוטרת" שנכחה במקום והיא שהגישה את התלונה. המתלוננת שללה אלימות כלשהי מצדו של הנאשם במהלך השנים בהן התנהלה מערכת יחסים, בינה לנאשם מכל וכל.

שירות המבחן התרשם כי ברקע לעבירה גילם הצעיר של המעורבים ומערכת יחסים שאופיינה בבלבול וחוסר גבולות.

בהערכתו לקח שירות המבחן בחשבון את העובדה כי מדובר בבחור צעיר נעדר דפוסי אלימות מושרשים, ואת האירוע כביטוי לקשיים במערכות יחסים ובהתנהגות תוקפנית על רקע העדר בשלות רגשית. עוד נלקחו בחשבון כוחותיו החיוביים לתפקוד, המחויבות והמוטיבציה שמגלה בעת שירותו הצבאי.

שירות המבחן נמנע מהמלצה טיפולית בעניינו של הנאשם, שכן לדבריו לא התרשם כי קיימת אצל הנאשם תובנה או יכולת העמקה לגבי מניעיו והתנהלותו, והנאשם עצמו שלל כל צורך בטיפול.

ביחס לשאלת ההרשעה, על רקע גילו הצעיר, העובדה כי הינו חייל וכי לשירותו הצבאי ביחידה קרבית מרכיב חשוב בהתפתחותו המליץ שירות המבחן שלא להרשיעו ואף לא להטיל עליו של"צ נוכח המרחק הרב של הבסיס הצבאי ממקום מגוריו והזמינות לבצע עבודות אלו שאין לנאשם. חלף זאת המליץ שירות המבחן להטיל על הנאשם התחייבות להימנע מעבירה.

לאחר טיעוני הצדדים לעונש, הורה בית המשפט לשירות המבחן לשוב ולבחון את סוגיית השל"צ ואף שהנאשם ביטא נכונות לבצעו, שב שירות המבחן על דבריו לפיהם לפיו יתקשה הנאשם בביצוע הצו בעקביות, אולם הכין עבורו תכנית בהיקף מצומצם של 60 שעות.

טיעוני הצדדים לעונש

אביו של הנאשם העיד וסיפר אודות בנו, בחור צעיר שכל עתידו לפניו, ושהחשיבות של אי הרשעה לתחילת חייו משמעותית עבורו ועבור בני משפחתו. הוא תיאר את הנאשם כאדם נורמטיבי שהרשעה עלולה "להרוס את חייו".

טיעוני המאשימה

עמוד 2

בטיעוניה אישרה המאשימה כי הנאשם יליד 1999, בן 20 בעת ביצוע העבירה ונטול עבר פלילי. עוד ציינה לזכותו את הודאתו והחיסכון בזמן ציבורי, אך הדגישה את האלימות אותה הפעיל הנאשם במעשיו, במרחב ציבורי, לעיני כל ואת לקיחת האחריות החלקית שלו על מעשיו.

עוד ציינה את האינטרס הציבורי של הגנה על שלווה נפשו של הפרט בפני מעשי הנאשם, את ערך שלמות הגוף והפגיעה בחירות הפעולה של הזולת, לדבריה מתחם הענישה בעבירות אלה נע בין 6-12 חודשים בפועל.

לדבריה, המלצתו של שירות המבחן לאי הרשעה אינה עולה בקנה אחד עם מתחם העונש המקובל או עם הפסיקה הנוהגת, הקובעת כי אלימות ומעשה איומים הם נגע בחברה וכי ראוי שיינתן עונש הולם על עבירות אלו.

המאשימה עתרה להטיל על הנאשם עונש בן ששה חודשי מאסר שיכול וירוצה בעבודות שירות, מאסר על תנאי וקנס לשיקול דעת בית המשפט.

בטיעוניה ציינה ב"כ המאשימה פסיקה רלוונטית, שהוגשה לאחר הדיון לתיק בית המשפט.

טיעוני ב"כ הנאשם

ב"כ הנאשם ציין את הודייתו המהירה של הנאשם, החרטה שהביע והאחריות שלקח למעשיו. עוד הדגיש את היותו חייל צעיר, ואת התרשמותו מתסקיר שירות המבחן כתסקיר חיובי.

לטענתו, הדרך הנכונה להבין את האירוע היא שהנאשם נקלע לוויכוח בין שתי חברותיו, הנוכחית והקודמת (המתלוננת), ומתוך רצון למנוע את ההתנגשות בין השתיים, הגיעו הדברים למצב המתואר בכתב האישום. דברים אלה מקבלים חיזוק גם מהאמור בתסקיר שירות המבחן.

כמו כן טען כי העדרה של תעודה רפואית, מעידה על הפרופורציות הנכונות של האירוע.

בשאלת הנזק הצפוי לנאשם מהרשעה טען כי שירותו הצבאי אינו מאפשר להציג קיומו של נזק קונקרטי, אולם ציין כי הרשעה בעניינו, בחור צעיר בעל תכניות לעתיד, יכולה לעמוד לו לרועץ.

מתחם העונש הראוי, לטעמו, הוא ענישה הנעה משל"צ ללא הרשעה ועד לעבודות שירות.

בהתייחס לשל"צ טען כי מדובר בחייל המגיע אחת לשבועיים לביתו, והדבר יקשה עליו, אולם אם יחליט, יכבד הנאשם את החלטתו. לדבריו, ההליך בו נמצא הנאשם, היווה גורם מרתיע עבורו.

הנאשם מצא עצמו, בגין האירוע, עצור חמישה ימים דבר שהיווה עבורו טראומה ועבור בני משפחתו אשר אינם רגילים לאירועים מסוג זה. לדבריו, ניתן, לאור נסיבות המעשה לסיים את ההליך בשל"צ ללא הרשעה, גם על פי תנאיה של הלכת כתב.

ב"כ הנאשם הגיש לתיק בית המשפט פסיקה התומכת בעתירתו.

דברי הנאשם:

הנאשם סיפר על השלכות כתב האישום על תפקודו הצבאי, העובדה שנשקו נלקח ממנו והוא הועבר מהתפקיד בו שירת עד להגשת כתב האישום. הנאשם ביקש מבית המשפט שימנע מהרשעתו שכן, לדבריו מדובר באירוע "שהרס את חייו", ומאחר וברצונו להמשיך ללמוד, לסיים את מסלול הבגרויות ולהתחיל את חייו "ברגל ימין". כמו כן הביע את נכונותו לבצע של"צ, עפ"י החלטת בית המשפט.

דין והכרעה

תחילה יש לציין כי התיק דנן הועבר למותב זה לאחר דיון ראשון בטיעונים לעונש אשר נשמע בפני מותב שפרש מכס השיפוט. בדיון הראשון לפני שנקבע לקבלת תסקיר משלים והשלמת הטיעונים לעונש, הודיעו באי כח הצדדים כי הם חוזרים על טיעוניהם הקודמים. פסיקה הוגשה לעיונו של בית המשפט.

שתי שאלות קשורות עומדות לפני: שאלת הרשעתו של הנאשם והעונש שיש להטיל עליו.

על פי הלכת כתב (ע"פ 2083/96 כתב נ' מדינת ישראל, (21.08.97), פ"ד נב(3), 337):

הימנעות מהרשעה אפשרית איפוא בהצטבר שני גורמים: ראשית על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם ושנית סוג העבירה מאפשר לוותר בניסבות המקרה המסוים על ההרשעה, מבלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים המפורטים לעיל".

על מנת לאזן נכונה בין האינטרסים השונים, על בית המשפט לערוך בחינה מדוקדקת של עוצמת הפגיעה בנאשם מול עוצמת הפגיעה באינטרס הציבורי. בחינת המעשים המיוחסים לנאשם מצביעים על כך כי אמנם אין מדובר בעבירות הנמצאות ברף החומרה העליון של עבירות האלימות ואף מדובר באירוע נקודתי. עם זאת נסיבות האירוע מלמדות כי הנאשם יכול היה, במהלך האירוע, לסגת ממעשיו, לשוב ולשקול את הדברים.

דא עקא, שהנאשם עבר את האלימות המתמשכת כמתואר בכתב האישום אל מול פני שוטר שאף הזהירה אותו כי תקרא לשוטרים נוספים, אך לא היה בכך כדי לעצור בעדו מלהמשיך, לאחר שדחף את המתלוננת הוא חנק את צווארה בידיו, המשיך והיכה בראשה, ואף התקשר באותה חמת זעם אל המתלוננת ואיים עליה במילים שגיבשו את עבירת האינתיים בה הודה. העובדה שלא הורתע ממעשיו אף שעמדה מולו שוטר במהלך האירוע, שהתקיים כאמור במרחב ציבורי, מלמדת קמעה על תפיסתו של הנאשם את שלטון החוק וגם על אופיו של האירוע.

סוג העבירות בהן הודה הן אלימות כלפי נשים. בין פיזית ובין בעל פה. גם אם אצא מהנחה המבוטאת בסיפור המעשה מול שירות המבחן, הן מצד הנאשם והן מצד המתלוננת, כי אין זו דרכו של הנאשם להיות אלים ביחסי זוגיות, וכי מדובר

באירוע שהסלים ולא היה חלק משיגרה, קיימת חומרה גלומה בעבירות אלימות כלפי בת זוג אשר הנסיבות האישיות אינן יכולות לסגת מפניה

(רע"פ 6577/09 ניר צמח נ' מדינת ישראל (20.08.09) פורסם בנבו):

" עבירות האלימות והאימים ככלל, וכנגד בנות זוג בפרט, הפכו זה מכבר לרעה חולה אשר בתי המשפט מצווים להיאבק בה. נכון הוא אומנם כי אין בכך כדי "להוציא" את נסיבותיו האישיות של הנאשם הקונקרטי מן המשוואה ואולם דורש הדבר מתן משנה תוקף לאותם אינטרסים של גמול ושל הרתעה, הן של העבריין עצמו והן של עבריינים בכוח."

אני מוכן גם לקחת בחשבון כי היעדר אינטרס קונקרטי במקרה זה אינו בעל משקל גבוה נוכח גילו של הנאשם, היותו "בגיר צעיר" שכל חייו לפניו וההשלכות המסוימות שיש להרשעה גם על שירותו הצבאי.

פסקתי לא פעם כי קיים אינטרס ציבורי (במובנו הרחב) בהימנעות מתיוגו של אדם בהרשעה פלילית, בהתייחס בעיקר - אך לא רק - לאנשים צעירים, אלו שעתידם טרם ידוע, והרשעה כשלעצמה עלולה להכשיל אותם בדרכם להיות אזרחים פרודוקטיביים התורמים לחברה, נוכח המגבלות המובנות שהרשעה טומנת בחובה.

כאשר אני בוחן אפוא את תנאיה של הלכת כתב נראה כי זה מול זה עומדים שני שיקולים:

מהצד האחד היעדר אינטרס קונקרטי או פגיעה חמורה בשיקומו של הנאשם היות שלכאורה הוא אינו זקוק לשיקום, (אוסף דברים בהמשך לעניין זה) ואף קיים אינטרס אישי וציבורי באי הרשעתו על רקע המושכלות שאזכרו לעיל.

מהצד השני, גם לאחר תיקון כתב האישום, מסכת האירועים הנפרשת בינות לעובדות מגלה חוסר מורא בפני החוק ונציגו והיעדר שליטה עצמית בנסיבות בהן הנאשם לא הצליח להשליט מרותו על זוגתו. לצד אלה - גם אם אמזער עד דק את חומרת העבירות בהיותן אלימות כלפי בת זוג - לא ניתן לנטרל לחלוטין חומרה זו, אישית וציבורית, על מרכיבי ההרתעה והגמול המלווים אותה.

על בית המשפט לתת משקל להשפעת ההימנעות מהרשעה על האינטרס הציבורי, הכול כאמור בהתייחס לנסיבות הקונקרטיות של כל תיק ותיק (ע"פ 2083/96 כתב נ' מדינת ישראל, (21.08.97), פ"ד נב(3), 337):

" הכלל הוא שיש להרשיע נאשם שעבר עבירה, ומי שטוען את ההיפך שומה עליו לשכנע את בית המשפט ששיקולי השיקום גוברים במקרה האינדיווידואלי על השיקולים שבאינטרס הציבורי."

כאמור לעיל, לכאורה אין מה לשקם את הנאשם היות שהוא לא זקוק לשיקום. אלא שתסקיר שירות המבחן מלמד כי הנאשם "מתקשה להיות אותנטי וכנה", מבטא "קושי בהעמקה והתייחסות שטחית לאירועים", וכן התרשם כי אצל הנאשם "לא קיימת תובנה או יכולת העמקה לגבי מניעיו והתנהלותו", וכפועל יוצא מכך - "הוא שולל צורך

בטיפול. עולה מהדברים כי אם אין צורך בשיקום (לפחות כך סובר הנאשם) - דרך המלך היא הרשעה, ואם יש צורך בשיקום - הנאשם אינו בשל לו.

קראתי את דבריו של האב בעיון רב, אין לי ספק כי מדובר בדאגה אמיתית וכנה לעתיד בנו, גם אם הפגיעה הלכאורית שמדובר בה היא "פגיעה תיאורטית".

מנגד, ועם כל ההסתייגויות, דרוש משקל הרבה יותר כבד כדי להכריע לטובת "אי הרשעה", בעבירות אותן עבר הנאשם, שמשמעותו הציבורית עלולה להוות שעל נוסף במשעול החלקלק של הקלה ואיון ההרתעה מפני עבירות אלימות כלפי בת זוג.

לפיכך, ולא בלי התלבטות, אין זה המקרה בו בית המשפט יוכל להתעלם מהכללים המנחים שנקבעו בפסיקה הענפה בכלל ובהלכת כתב בפרט. גם אין זה המקרה בו ניתן לאפשר פגיעה בהרתעה הציבורית ובאכיפה השוויונית הנדרשת כלפי העוברים על החוק.

המשקל המצטבר של העובדות והאירועים מחזקים את עמדתי לפיה העבירות אותן ביצע הנאשם, בנסיבותיהן, אינן מאפשרות הימנעות מהרשעתו.

אני מרשיע אפוא את הנאשם בעבירות של תקיפת בת זוג לפי סעיף 382(ב) לחוק העונשין התשל"ז - 1973 ובאיומים לפי סעיף 192 לאותו חוק.

קביעת מתחם העונש ההולם תעשה באמצעות שקלולם של מספר פרמטרים: הערך שנפגע מביצוע העבירות, מידת הפגיעה בערך החברתי, מדיניות הענישה הנהוגה ונסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

בין הערכים שנפגעו בולטים בעיקר שמירה על שלום גופו ובטחונו של אדם, מעשיו של הנאשם פגעו בביטחונו ובשלמות גופה של המתלוננת, בין אם היא מעידה שכך נעשה לה ובין אם לאו. כך גם בנוגע לאיומים אותם השמיע באוזניה, אשר יש בהם כדי להפר את בטחונו האישי של אותה מתלוננת.

בחינת הפסיקה מעלה כי מתחם העונש לעבירות מסוג דנן נע בין מאסר על תנאי ועד שישה חודשי מאסר שאפשר שירוצו בעבודות שירות, מכאן שעתירתו של ב"כ הנאשם מהווה חריגה הן ממתחם העונש שקבעתי והן מדרך המלך - ההרשעה.

בדומה לכך, גם עתירתה של המאשימה להטלת עונש מאסר בן ששה חודשים בעבודות שירות - ברף הגבוה של המתחם אותו קבעתי, אינה עולה בקנה אחד עם נסיבות האירוע ונסיבות העבריון.

צודק ב"כ הנאשם באומרו כי הפסיקה אותה הגישה המאשימה אינה רלוונטית. גם אם העבירות זהות לאלו בהן הורשע הנאשם, עובדות המקרים שונות בתכלית מאלו שלפני. רף האלימות המתואר בכתב האישום בו הודה הנאשם, נמוך

באופן משמעותי מהאירועים המתוארים בפסיקה שהביאה המאשימה לתמיכה בטענותיה.

מנגד, הפסיקה שציין ב"כ הנאשם מתארת מקרים לא מבוטלים שהסתיימו באי הרשעת הנאשמים. שם דובר בכאלו שעברו כברת דרך בהליך המשפטי, אשר לרוב גם לווה בהליך טיפולי, ארוך ומשמעותי. תהליך אותו שלל כאמור הנאשם בפני שירות המבחן.

גם אם תתקבל גרסת הנאשם לפיה רצה אך לשמש חיץ בין שתי הבחורות כמתואר בתסקיר שירות המבחן, לבל יפגעו זו בזו, האלימות שביקש למנוע שימשה כלי בידיו לסיום האירוע. לכך יש להוסיף גם את האזהרות החוזרות ונשנות אותן השמיעה השוטרת באוזניו, תוך בקשה שיחדל ממעשיו, וחרף זאת הנאשם לא שעה לקריאותיה.

מיקום עונשו של הנאשם במתחם העונש ההולם, נקבע בין היתר תוך בחינת נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה (סעיף 40יא לחוק העונשין, התשל"ז-1977):

"הפגיעה של העונש בנאשם, לרבות בשל גילו והפגיעה של העונש במשפחתו של הנאשם, נטילת אחריות של הנאשם על מעשיו, וחזרתו למוטב או מאמציו לחזור למוטב, חלופי הזמן מעת ביצוע העבירה, עברו הפלילי של הנאשם או העדרו".

חרף דחיית עתירת הסניגור לאי הרשעה של הנאשם, אני מוצא כי הנסיבות הקשורות בנאשם, ושאינן קשורות בעבירה מצדיקות הצבת עונשו ברף התחתון של המתחם אותו קבעתי. זאת בהלימה וכביטוי לנסיבותיו האישיות, תוך שאני לוקח בחשבון את מגוון השיקולים העומדים לזכותו: הודייתו המהירה, החרטה אותה הביע, גילו הצעיר, העובדה שהוא חייל בשירות סדיר ומי שחיו עוד לפניו.

לאור כל האמור לעיל אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

1. מאסר למשך חמישה חודשים ואולם הנאשם לא ירצה עונש זה אלא אם יעבור אחת העבירות בהן הורשע לפני, וזאת בתוך שנתיים מהיום.
2. מתן התחייבות בסך 2,000 ₪, להימנע מן העבירות בהן הורשע הנאשם, אם יסרב להצהיר בפני בית המשפט על התחייבותו זו - ייאסר למשך 20 ימים.

נרשמה לפני הצהרתו של הנאשם לפיה הוא מתחייב להימנע לעבור את העבירה כאמור.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בתוך 45 ימים מהיום.

ניתן היום, כ"ד כסלו תש"פ, 22 דצמבר 2019, בהעדר הצדדים.